Dershanelerin Kapatılması Sürecine Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri

Münevver Başman[1], Seda Aydın Elmas[2], Özkan Saatçioğlu[3], Ezel Tavşancıl[4]

[1]Marmara Üniversitesi, İstanbul

[2]TED Samsun Koleji, Samsun, aydinsedaa@gmail.com

[3]Ankara Üniversitesi, Ankara

[4]Ankara Üniversitesi, Ankara

Dershanelerin kapatılmasına yönelik öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla yapılan bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim çalışması modelindedir. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yaklaşımı benimsenmiştir. Maksimum çeşitliliği sağlamaktaki temel amacın farklı özelliklere sahip öğrencilerin (cinsiyet, farklı okul türü, farklı öğrenim alanı –sözel, eşit ağırlık, sayısal, yabancı dil- mezun olup olmama) ve farklı branşlardan ve okul türlerinden olan öğretmenlerin çeşitlilik gösterdiği durumların dershanelerin kapatılmasına yönelik çeşitli görüşlerin ortaya konulmasına fırsat verdiği düşüncesidir. Bu bağlamda 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde farklı okul türlerinde eğitim gören 22 öğrenci ve yine bu okullarda çalışan 16 öğretmen, cinsiyet ve öğrenim görülen veya çalışılan okul türü değişkenlerine göre çeşitlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi ile NVivo 10 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. İçerik analizi sonucunda, dershanelerin kapatılmasının eğitim sistemi içerindeki genel yansımalarının yanı sıra öğrenci ve öğretmenler üzerinde psikolojik, sosyal ve akademik yansımalarının da olduğu ortaya çıkarılmıştır. Dershanelerin kapatılması ile birlikte öğrencilerin yönlendirilme eksikliği hissettikleri, sınav motivasyonlarının azaldığı, hedeflerinin küçüldüğü, disiplin sorunları yaşadıkları, sorumluluklarının daha da arttığı, özgüvenlerinin azaldığı, çaresizlik hissettikleri, başaramama kaygılarının arttığı, belirsizliklerden kaynaklı olarak içsel huzursuzluklarının artarak psikolojik sorunlarının ortaya çıktığı sosyal çevrelerinin ve arkadaşları ile etkileşimlerinin azaldığı, telefon ve internet bağımlılıklarının ise arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan ise öğrencilerin bireysel çalışma zamanlarının kaldığı, öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye başladığı, aile baskısı ile dershaneye gitme zorunluluğunun ortadan kalktığı ve okul ve dershanenin birlikte üstesinden gelme kaygısının azaldığı, sosyal faaliyet ile aile ve arkadaşlara daha fazla zamanın kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Dershanelerin kapatılmasının eğitim sistemi içerindeki yansımaları ele alındığında ise öğretmenlerin kendilerini daha fazla geliştirmeleri gerekliliğini ortaya çıkardığı, öğretmenliğin ruhunun değiştiği, okulların dershaneleşmesi sonucunda okula olan ilgide değişiklik oluştuğu, sistemin denetlenememesi, sistem içerisinde dershanelere olan ihtiyacın değişmemesi, sınav sistemi, sınav ve okul müfredatının uyuşmazlığı, mezun öğrencilerin sınava hazırlanması, öğretmen istihdamı, öğrenci mağduriyeti, fırsat eşitsizliğinin artması ve eğitimin yerini öğretimin alması sonucunda eğitimin kalitesinin azalması sorunlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Sonuç olarak dershanelerin kapatılmasının öğrencilerin akademik başarıları, sosyal ve psikolojik gelişimleri ile eğitim sistemi üzerinde olumlu ve olumsuz yansımalarının olduğu ifade edilebilmektedir.